

МЕТОДИКА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИЯ КОЕФИЦИЕНТ ЗА ПЕНСИИТЕ, ОТПУСНАТИ С НАЧАЛНА ДАТА СЛЕД 31.12.2018 г.

(актуализирана – януари 2019 г. и юни 2021 г.)

I. Общи положения за изчисляване на индивидуалния коефициент (ИК).

Изчисляването на индивидуалния коефициент за пенсиите за осигурителен стаж и възраст, отпускати с начална дата след 31 декември 2018 г., е уредено в **разпоредбите на алинеи 8 – 11 и ал. 19 на чл. 70 от Кодекса за социално осигуряване (КСО)**.

Съгласно разпоредбата на чл. 70, ал. 8 от КСО за пенсиите, отпускати с начална дата след 31 декември 2018 г., индивидуалният коефициент се изчислява от осигурителния доход на лицето за периодите след 31 декември 1999 г. до датата на отпускане на пенсията, но за период, не по-малък от 36 месеца.

Когато осигурителният доход на лицето след 31.12.1999 г. е за период по-малък от 36 месеца, за недостигащия период се взема предвид последния осигурителен доход на лицето преди 01.01.2000 г. В тези случаи за пенсиите, отпускати с начална дата след 31.12.2018 г., когато осигурителният доход на лицето за период след 31.12.1999 г. се отнася за месеци, работни дни и часове, които са по-малко от 36 месеца, индивидуалният коефициент се изчислява от осигурителния доход на лицето за периодите след 31.12.1999 г., като се взема предвид и дохода му за толкова месеци, работни дни и часове преди 01.01.2000 г., колкото са необходими за допълването до 36 пълни месеца с осигурителен доход. Определянето на 36-месечния период с осигурителен доход се извършва въз основа на зачетения осигурителен стаж, за който се следва осигурителен доход. Допълването на периоди с осигурителен доход се извършва последователно от последния период преди 01.01.2000 г., като при това допълване не може да се пропускат периоди с осигурителен доход.

След определянето на началната и крайната дата на 36-месечния период, като се отчитат и периодите, през които на лицето не е зачетен осигурителен стаж, или има зачетен осигурителен стаж, за който не се следва осигурителен доход, при изчисляване на индивидуалния коефициент се вземат предвид работните дни на лицето за съответните месеци от определения период.

Когато лицето няма никакъв осигурителен доход преди 01.01.2000 г. или доходът му преди тази дата е за период, който не е достатъчен, за да бъде допълнен периода с осигурителен доход на лицето до 36 месеца, индивидуалният коефициент се изчислява от наличния доход, независимо от продължителността на периода, за който се отнася.

Когато лицето няма осигурителен доход след 31.12.1999 г., индивидуалният коефициент се изчислява въз основа на последния осигурителен доход на лицето за период от 36 месеца преди 01.01.2000 г. Ако доходът е за период по-малък от 36 месеца, индивидуалният коефициент се изчислява от наличния осигурителен доход.

Съгласно чл. 70, ал. 9 от КСО индивидуалният коефициент по чл. 70, ал. 8 от КСО се изчислява, като сборът на месечните съотношения между осигурителния доход на лицето за месеца и средния осигурителен доход за страната за същия месец се раздели на сбора от съотношенията между броя на работните дни, за които се отнася осигурителният доход на лицето за съответния месец, и броя на работните дни през месеца – за всички месеци, участващи при изчисляване на индивидуалния коефициент. Отработените часове от лицето се изчисляват пропорционално на законоустановеното работно време.

С ал. 9, изречение трето на чл. 70 КСО се въвежда максимален размер на индивидуалния коефициент за лицето, който се определя като средно аритметична величина от месечните съотношения между максималния месечен размер на осигурителния доход, определен със закона за бюджета на държавното обществено осигуряване, и средния месечен осигурителен доход за страната - за всички месеци след 31.12.1999 г., участващи при изчисляването на

индивидуалния коефициент на лицето. В случаите, когато индивидуалният коефициент, изчислен по реда на ал. 8 и ал. 9, изречение първо и второ на чл. 70 КСО, надвишава максималния коефициент, определен по реда на ал. 9, изречение трето на чл. 70 КСО, стойността на индивидуалния коефициент на лицето е равна на коефициента, определен по ал. 9, изречение трето на чл. 70 КСО.

При изчисляването на максималния размер на индивидуалния коефициент на лицето, месечните съотношения между максималния месечен размер на осигурителния доход, определен със закона за бюджета на държавното обществено осигуряване, и средния месечен осигурителен доход за страната се правят както за пълните месеци, когато на лицето са зачетени всички работни дни по календар за месеца, така и когато месеца е непълен (броят на работните дни на лицето за месеца е по-малък от броя на работните дни за месеца по календар). При изчисляването на този максимален коефициент не участва броят на работните дни на лицето за месеца.

Когато лицето няма осигурителен доход след 31.12.1999 г., индивидуалният коефициент се изчислява само по реда на ал. 8 и ал. 9, изречение първо и второ на чл. 70 КСО. В този случай не се определя максимален размер на индивидуалния коефициент за лицето.

На основание ал. 11 на чл. 70 КСО осигурителният доход, от който се изчислява индивидуалният коефициент на лице, родено след 31 декември 1959 г., не се намалява, когато:

- към датата на постановяване на разпореждането за отпускане на пенсията лицето е с променено осигуряване по чл. 46 от КСО (в този случай към датата на отпускане на пенсията средствата на лицето от партията му в универсален пенсионен фонд (УПФ) са прехвърлени или подлежат на прехвърляне в Държавния фонд за гарантиране устойчивостта на държавната пенсионна система /т. нар. „Сребърен фонд”/);

- към датата на постановяване на разпореждането за отпускане на пенсията лицето е възобновило осигуряването си в УПФ по реда на чл. 124а от КСО, като в тези случаи осигурителният доход не се намалява за месеците, през които лицето не е било осигурено в УПФ и натрупаните средства от индивидуалната му партия са били прехвърлени в „Сребърния фонд”);

- средствата от индивидуалната партия на лицето в УПФ са прехвърлени по реда на чл. 129, ал. 15 от КСО във фонд „Пенсии“, съответно във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“ на ДОО.

В случаите на изменение, преизчисляване, възобновяване или възстановяване на пенсиите индивидуалният коефициент се изчислява съгласно нормативните разпоредби, по които е определен (чл. 70, ал. 18 КСО).

II. Намаляване на осигурителния доход на лицата, родени след 31 декември 1959 г. и осигурени в универсален пенсионен фонд, съгласно разпоредбите в сила до 01.09.2021 г.

Съгласно ал. 10, т. 2 на чл. 70 от КСО при изчисляването на индивидуалния коефициент на лице, родено след 31 декември 1959 г., осигурителният доход за всеки месец, през който лицето е осигурявано в универсален пенсионен фонд, се намалява с дохода, определен въз основа на съотношението за съответния месец между размера на осигурителната вноска за универсалния пенсионен фонд и размера на вноската за фонд "Пенсии" на държавното обществено осигуряване (ДОО) за трета категория труд, за лицата, родени преди 1 януари 1960 г.

По реда на ал. 8, ал. 9, ал. 10, т. 2 и ал. 11 на чл. 70 КСО се изчислява индивидуалният коефициент при определяне на размерите на пенсиите свързани с трудова дейност (пенсии за осигурителен стаж и възраст, пенсиите за инвалидност поради общо заболяване и пенсиите за инвалидност поради трудова злополука и професионална болест, както и пенсиите за военна инвалидност и гражданска инвалидност, ако размерите им са определени като при пенсия за трудова злополука или професионална болест), когато изброените видове пенсии се отпускат с начална дата след 31.12.2018 г. и преди 01.09.2021 г.

ФОРМУЛАТА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИЯ КОЕФИЦИЕНТ по реда на ал. 8, ал. 9, ал. 10, т. 2 и ал. 11 на чл. 70 КСО, приложима до 31.08.2021 г. вкл., е следната:

$$IK = \frac{\sum_{i=1}^n \left(\frac{LMODi * (1 - fi)}{SMODi} \right)}{\sum_{i=1}^n (xi / yi)},$$

където:

IK – индивидуален коефициент;

i – пореден месец с осигуряване от периода, определен по реда на ал. 8 на чл. 70 от КСО;

n – брой месеци за периода;

xi – брой на работните дни, за които се отнася осигурителният доход на лицето за *i*-тия месец от периода;

yi – брой на работните дни през *i*-тия месец по календар от периода,

LMODi – осигурителен доход на лицето за *xi* работни дни през *i* – тия месец,

SMODi – среден осигурителен доход за страната за *i* – тия месец,

fi – коефициент, представляващ съотношение между размера на осигурителната вноска за УПФ и размера на вноската за фонд „Пенсии” за трета категория труд за лица, родени преди 01.01.1960 г., за *i*-тия месец

като:

fi = **IRUPFi** / **IRPFi** , където

IRUPFi – размер на осигурителната вноска за УПФ за *i*-тия месец;

IRPFi – размер на осигурителната вноска за фонд „Пенсии” за трета категория труд за лица, родени преди 01.01.1960 г., за *i*-тия месец.

Коефициент **fi** се определя само за месеците, през които лицата са осигурявани в УПФ.

III. Намаляване на осигурителния доход на лицата, родени след 31 декември 1959 г. и осигурени в универсален пенсионен фонд, съгласно разпоредбите в сила от 01.09.2021 г.

Съгласно ал. 10, т. 2 на чл. 70 от КСО при изчисляването на индивидуалния коефициент на лице, родено след 31 декември 1959 г., осигурителният доход за всеки месец, през който лицето е осигурявано в универсален пенсионен фонд, се намалява с дохода, определен въз основа на съотношението за съответния месец между размера на осигурителната вноска за универсалния пенсионен фонд и размера на вноската за фонд "Пенсии" на ДОО за трета категория труд, за лицата, родени преди 1 януари 1960 г.

Съгласно ал. 10, т. 3 на чл. 70 от КСО, в сила от 01.09.2021 г., в размера на вноската за фонд "Пенсии" на ДОО по т. 2 се взема предвид и трансферът от държавния бюджет в размер 12 на сто върху сбора от осигурителните доходи на всички осигурени лица за периода от 2009 до 2015 г., включително.

На основание ал. 19 на чл. 70 от КСО, в сила от 01.09.2021 г., при определянето на размера на пенсията във връзка с изчисляването на индивидуалния коефициент се взема

предвид и броят на месеците, през които лицето е осигурявано в универсален пенсионен фонд, спрямо общата продължителност на осигурителния му стаж, по ред и начин, определени в Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж (НПОС).

Редът и начинът на намаляване на осигурителния доход, от който се изчислява индивидуалния коефициент при определяне на размера на пенсиите, свързани с трудовата дейност на лицата, родени след 31.12.1959 г. и осигурени в УПФ, се регламентират в чл. 21а от НПОС.

Съгласно чл. 21а, ал. 1 от НПОС при изчисляване на индивидуалния коефициент по чл. 70, ал. 8 от КСО осигурителният доход се намалява с доход, определен по реда на чл. 70, ал. 10 и ал. 19 от КСО, за месеците, през които лицата са осигурявани в универсален пенсионен фонд, както следва: за лицата по чл. 127, ал. 1 от КСО – след 31 декември 2001 г., за лицата по чл. 127, ал. 4 от КСО – след 31 декември 2003 г., а за лицата от дирекция "Специална куриерска служба" към Държавната комисия по сигурността на информацията – след 31 декември 2012 г.

На основание чл. 21а, ал. 3 от НПОС при изчисляването на индивидуалния коефициент по чл. 70, ал. 8 от КСО, осигурителният доход за всеки месец, през който лицата са осигурявани в универсален пенсионен фонд, се намалява с дохода, определен въз основа на съотношението за съответния месец между размерите на осигурителните вноски за универсалния пенсионен фонд и размерите на вноските за фонд "Пенсии" на ДОО за трета категория труд, за лицата, родени преди 1 януари 1960 г. Съотношението се умножава по съотношението между общия брой месеци с осигуряване в универсален пенсионен фонд и общия брой месеци с осигуряване в държавното обществено осигуряване.

При прилагането на ал. 3 на чл. 21а от НПОС в размера на вноската за фонд „Пенсии“ на ДОО се взема предвид и трансферът от държавния бюджет в размер 12 на сто върху сбора от осигурителните доходи на всички осигурени лица за периода от 2009 г. до 2015 г. включително.

При определянето на броя на месеците с осигуряване в универсален пенсионен фонд, съответно – с осигуряване във фонд „Пенсии“ или фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“ на ДОО, съгласно чл. 21а, ал. 4 от НПОС се взема предвид всеки календарен месец, за който са внесени или дължими осигурителни вноски, а по отношение на самоосигуряващите се лица – всеки календарен месец, за който са внесени дължимите авансови осигурителни вноски по чл. 6, ал. 8 от КСО.

Съгласно чл. 21а, ал. 5 от НПОС при изчисляване на индивидуалния коефициент по чл. 70, ал. 8 от КСО общият брой месеци осигурителен стаж с осигуряване във фонд „Пенсии“, съответно във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“ на ДОО, не може да бъде повече от общия брой месеци за календарното време.

Предвид разпоредбите на чл. 21а, ал. 4 и ал. 5 от НПОС определянето на общия брой месеци с осигуряване в УПФ и на общия брой месеци с осигуряване в държавното обществено осигуряване се извършва, както следва:

- Общият брой месеци с осигуряване в УПФ се определя, като от броя на всички календарни месеци от началото на осигуряването на съответното лице в УПФ до месеца, вкл., до който е включен осигурителния доход на лицето при изчисляване на индивидуалния му коефициент, се извади броят на календарните месеци, през които лицето няма осигуряване в УПФ за същия период.

- Общият брой месеци с осигуряване в държавното обществено осигуряване е равен на общия брой календарни месеци, в които лицето е било задължително осигурено в ДОО. Същият се определя, като от броя на всички календарни месеци от началото на осигуряването на съответното лице в ДОО до месеца, вкл., до който е включен осигурителния доход на лицето при изчисляване на индивидуалния му коефициент, се извади броят на календарните месеци, през които лицето няма осигуряване в ДОО (няма зачетен осигурителен стаж през тези месеци) и броят на календарните месеци, през които лицето има зачетен осигурителен стаж, за които има информация, че не се дължат вноски в ДОО. При определяне на общия брой месеци с осигуряване в държавното обществено осигуряване, на основание чл. 21а, ал. 5 от

НПОС не се включва времето, признато за осигурителен стаж по чл. 75, ал. 2, изр. първо от КСО, както и превърнатият стаж по реда на чл. 104 от КСО.

Индивидуалният коефициент се изчислява по реда на чл. 70, ал. 8, 9, ал. 10, т. 2 и 3, ал. 11 и 19 КСО, в сила от 01.09.2021 г., при:

- отпускане на пенсия, свързана с трудова дейност (пенсии за осигурителен стаж и възраст, пенсии за инвалидност поради общо заболяване и пенсии за инвалидност поради трудова злополука и професионална болест, както и пенсии за военна инвалидност и гражданска инвалидност, ако размерите им се определят като при пенсия за трудова злополука или професионална болест), с начална дата след 31.08.2021 г.

Когато се отпуска пенсия с начална дата преди 01.09.2021 г., но действителният ѝ размер се определя с разпореждане, постановено след 31.08.2021 г., индивидуалният коефициент се изчислява за времето от началната дата до 31.08.2021 г. вкл. по реда на чл. 70, ал. 8, 9, ал. 10, т. 2 и ал. 11 от КСО, а от 01.09.2021 г. – по реда на чл. 70, ал. 8, 9, ал. 10, т. 2 и 3, ал. 11 и 19 от КСО.

- преизчисляване по § 7д от ПЗР на КСО на пенсия, свързана с трудова дейност, при подадено заявление от лице в ТП на НОИ, в случаите когато: 1) пенсията е отпусната с начална дата до 31.08.2021 г. вкл. и 2) размерът ѝ е определен с индивидуален коефициент по реда на чл. 70 от КСО в редакцията му в сила до 01.09.2021 г. по „Методика за изчисляване на индивидуалния коефициент за пенсиите, отпуснати с начална дата след 31.12.2018 г.“ (изх. № 1022-40-1 от 15.01.2019 г.). Заявление за преизчисляване по този ред може да се подаде не по-късно от 30.09.2022 г., а преизчисляването се извършва от първо число на месеца, следващ месеца на подаване на заявлението.

- изменение, преизчисляване, възобновяване или възстановяване на пенсия, която е отпусната или преизчислена по § 7д от ПЗР на КСО по предходните точки и размерът ѝ е определен с индивидуален коефициент, изчислен по реда на чл. 70, ал. 8, 9, ал. 10, т. 2 и 3, ал. 11 и 19 от КСО.

При изменение, преизчисляване, възобновяване или възстановяване на пенсия, размерът на която е определен с индивидуален коефициент, изчислен по реда на чл. 70, ал. 8, 9, ал. 10, т. 2 и ал. 11 от КСО, когато лицето не е подало заявление за преизчисляването ѝ по § 7д от ПЗР на КСО, коефициентът се изчислява по същия ред (т.е. по реда на чл. 70, ал. 8, 9, ал. 10, т. 2 и ал. 11 от КСО) на основание чл. 70, ал. 18 от КСО.

ФОРМУЛАТА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИЯ КОЕФИЦИЕНТ по реда на чл. 70, ал. 8, 9, ал. 10, т. 2 и 3, ал. 11 и 19 от КСО, във връзка с чл. 21а, ал. 1 и ал. 3 - 5 от НПОС, приложима от 01.09.2021 г., е следната:

$$IK = \frac{\sum_{i=1}^n \left(\frac{LMODi * (1 - fi * n1 / m)}{SMODi} \right)}{\sum_{i=1}^n (xi / yi)}$$

където:

IK – индивидуален коефициент;

i – пореден месец с осигуряване от периода, определен по реда на ал. 8 на чл. 70 от КСО;

xi – брой на работните дни, за които се отнася осигурителният доход на лицето за i-тия месец от периода;

yi – брой на работните дни през i-тия месец по календар от периода;

LMODi – осигурителен доход на лицето за xi работни дни през i – тия месец;

SMODi – среден осигурителен доход за страната за i – тия месец;

n – брой календарни месеци с осигуряване след 1999 г.;

n1 – брой календарни месеци с осигуряване в УПФ;

m – общ брой календарни месеци с осигуряване в ДОО;

fi – коефициент, представляващ съотношение между размера на осигурителната вноска за УПФ и размера на вноската за фонд „Пенсии” за трета категория труд за лица, родени преди 01.01.1960 г., за i–тия месец

като:

fi = **IRUPFi** / **IRPFi** , където

IRUPFi – размер на осигурителната вноска за УПФ за i–тия месец;

IRPFi – размер на осигурителната вноска за фонд „Пенсии” за трета категория труд за лица, родени преди 01.01.1960 г., за i–тия месец. За периода от 2009 до 2015 г. вкл. се добавя държавната вноска в размер на 12% от осигурителните доходи на всички осигурени лица.

Коефициентът **fi** се определя само за месеците, през които лицата са осигурявани в УПФ.

При определяне на индивидуалния коефициент по раздел II и раздел III междинните изчисления се извършват без закръгляване, като се закръглява само крайният резултат с точност до четвъртата цифра след десетичния знак.

IV. Определяне на осигурителния доход и на месечните съотношения във формулата за изчисляване на ИК за пенсии, отпуснати с начална дата след 31.12.2018 г.

За всеки месец от периода, определен по реда на ал. 8 на чл. 70 от КСО, се определя осигурителният доход на лицето за съответния месец и броят на работните дни, за които се отнася този доход, като за целта се използват данните по чл. 5, ал. 4, т. 1 от КСО, както и данните за внесените осигурителни вноски от самоосигуряващите се лица.

В разпоредбите на чл. 9, ал. 6 и чл. 70а, ал. 2 КСО и чл. 46, ал. 4 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж (НПОС) са регламентирани случаите, в които определено време се зачита за осигурителен стаж, но не се взема предвид при определяне на осигурителния доход за месеца.

В чл. 70а, ал. 3 КСО и чл. 46, ал. 5 от НПОС е регламентиран начинът на определяне на месечния осигурителен доход, когато в периода, от който се определя индивидуалният коефициент, се включва време на законоустановен отпуск, на отпуск поради временна неработоспособност или за бременност и раждане.

При изчисляване на ИК се взема предвид както броят на работните дни на лицето за всеки месец, така и броят на дните на временна неработоспособност, платен отпуск (по Кодекса на труда, Закона за държавния служител и др. закони), както и други периоди, за които при изчисляване на ИК се включва осигурителният доход.

1. Данни, които се ползват служебно от информационната система на НОИ

За всеки отделен месец от периода, определен по реда на ал. 8 на чл. 70 от КСО, за който е зачетен осигурителен стаж и за който се следва осигурителен доход, автоматично данните за осигурителния доход на лицето за месеца и броя на работните дни и часове, за които се отнася този осигурителен доход, когато месецът е след 31.12.1996 г., се вземат от т. нар. „Регистър на осигурените лица“ (РОЛ) в информационната система на НОИ.

Данните за осигурителния доход за времето, през което е получавано паричното обезщетение от държавното обществено осигуряване, изплащано от териториалното поделение на НОИ, също се ползват автоматично от информационната система на НОИ.

Автоматично се зареждат и данните за минималната месечна работна заплата, установена за страната за времето до 01.01.2011 г. на неплатен отпуск до 30 работни дни за

календарната година, който се зачита за осигурителен стаж, или на законна стачка, след уточняване на дните от служител.

2. Определяне на броя дни с осигурителен доход

Когато лицето е работило по трудово правоотношение на пълно законоустановено работно време, броят работни дни се определя въз основа на работните дни по календар за съответния месец, като се вземат предвид данните от Декларация образец № 1 „Данни за осигуреното лице“¹ за деня, от който осигуряването е възникнало/възобновено и за последен ден в осигуряване.

Когато лицето има пълен месец осигурителен стаж, но при отпускане, преизчисляване или изменение на пенсията се взема част от месеца (например лицето е назначено от или е работило до 10-то число на месеца), броят на работните дни с осигурителен доход за тази част от месеца се определя въз основа на работните дни по календар от/до съответната дата, а осигурителният доход за частта от месеца се определя въз основа на среднодневен осигурителен доход.

Когато лице работи по няколко правоотношения в един месец се вземат работните дни по всяко правоотношение, отчитат се периодите на припокриване на работните дни по различните правоотношения и след това се определя окончателният брой работни дни за месеца от всички правоотношения, който участва във формулата за ИК и не може да надвишава броя на работните дни за месеца по календар. В тези случаи за осигурителен доход се взема сборът от доходите по всички правоотношения, но не повече от максималния осигурителен доход за страната за съответния месец.

3. Липсващи или некоректни данни в РОЛ

В случаите когато за периода, за който се следва осигурителен доход, в РОЛ липсват данни за определени месеци или се налага корекция на данни, същите се попълват от служител от отдел/дирекция „Пенсии“ в ТП на НОИ въз основа на данните и документите, които ги удостоверяват.

4. Определяне на месечните съотношения за месеците, през които не са зачетени всички работни дни за осигурителен стаж и лицето е осигурено на максимален месечен осигурителен доход

За определяне на месечните съотношения при изчисляването на индивидуалния коефициент, когато през съответния месец лицето е осигурено на максимален месечен осигурителен доход, който се отнася за по-малко работни дни от работните дни по календар в месеца, се вземат предвид работните дни на лицето, както и целият му осигурителен доход, върху който са внесени или дължими осигурителните вноски.

5. Определяне на месечните съотношения за месеците, през които лицето е работило на непълно работно време

Когато лицето е работило при непълно работно време², във формулата за изчисляване на ИК в x_i се посочва броят на работните дни, изчислени по начина, описан в разпоредбата на

¹ Приложение № 1 към Наредбата № Н-13 за съдържанието, сроковете, начина и реда за подаване и съхранение на данни от работодателите, осигурителите за осигурените при тях лица, както и от самоосигуряващите се лица.

² По смисъла на чл. 138 от Кодекса на труда.

чл. 38, ал. 3, т. 2 от НПОС, за които се отнася осигурителният доход на лицето за i -тия месец от периода.

Времето на платения и неплатения отпуск за временна неработоспособност, на неплатения отпуск до 30 работни дни в една календарна година до 01.01.2011 г. и платените отпуски по КТ или по други закони, когато лицето е работило при непълно работно време се зачита за осигурителен стаж пропорционално на законоустановената продължителност на работното време, което се отразява при определяне на съотношенията по чл. 70, ал. 9 КСО (чл. 38, ал. 3, т. 5 от НПОС).

6. Определяне на месечните съотношения за месеците, през които лицето има положен извънреден труд:

Когато лицето има зачетен извънреден труд за осигурителен стаж, при определянето на ИК доходът за извънредния труд е включен в **$LMO Di$** , но броят на работните дни и часове извънреден труд не се включва в x_i във формулата за изчисляване на ИК, т.е. x_i е равен на броя на работните дни, за които се отнася осигурителният доход на лицето за i – тия месец, в които работни дни не са включени работните дни и часове извънреден труд.

7. Определяне на месечните съотношения при сумирано изчисляване на работното време:

Начинът на изчисляване на ИК изисква за лицата, които работят при сумирано изчисляване на работното време също да се определят месечни съотношения. За да се реализира това, броят на работните дни за месеца и осигурителният доход на лицето за същия месец се определят по реда на чл. 38, ал. 3, т. 2 от НПОС и чл. 46, ал. 2 и 3 от НПОС, тъй като не могат да се ползват директно данните от РОЛ.

При сумираното изчисляване на работното време се определя средно дневно възнаграждение, като осигурителният доход за периода, за който е установено сумираното изчисляване на работното време, се разделя на работните дни за този период (чл. 46, ал. 2 от НПОС).

Осигурителният доход за периода на сумираното изчисляване на работното време за времето след 01.01.2015 г. не може да бъде по-голям от сбора на максималните месечни размери на осигурителния доход за всички месеци от периода.

В случаите, при които правоотношението с лицето е прекратено преди изтичане на периода, за който е установено сумирано изчисляване на работното време, осигурителният стаж и осигурителният доход се преизчисляват до датата на прекратяване на осигуряването (чл. 46, ал. 3 от НПОС).